

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ”

РЕЦЕНЗИЯ

Настоящата рецензия е изготвена на основание на Заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” № 1107/27.04.2021 г. за определяне на научно жури по процедурата за публична защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор” по докторска програма „Педагогическа и възрастова психология” в ПН 3.2 Психология, 3. Социални, стопански и правни науки, и е в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане, Закон за висшето образование, както и действащите Вътрешни правила на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Рецензент: Доц. д-р Наташа Ангелова, катедра „Психология”, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Тема: Интегриране на учениците със специални образователни потребности в училищния живот. Прилагане на структуриран приобщаващ модел. (Integration of special educational needs students in the school life. Implementation of a structured inclusive model.).

Докторант: Вайос Трифонис Панургиас (Vaios Trifonis Panourgias), катедра „Психология”, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Научен ръководител: Доц. д-р Стоил Мавродиев, катедра „Психология”, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”.

1. Биографични данни за кандидата

Вайос Панургиас е роден на 16.03.1980 г. в Р. Гърция. Висшето си образование, получава в областта на математиката и на обучението на деца със специални образователни нужди. Към момента работи като учител по математика на ученици в горен курс на обучение.

2. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Дисертационната работа е представена в обем от 132 страници и е разпределена в класически вид както следва:

Теоретична част: Представената глава от това научно изследване е богата на информация и е добре структурирана. Проведено е задълбочено проучване на литературни източници релевантни на дискутираната научна проблематика. Разгледани са и различни поведенчески практики използвани за научен анализ на човешкото поведение и по-специално за предизвикване на промяна на поведенческите патерни. На база на специализираната научна литература и прегледа на модели за поведенчески анализ, докторантът разработва своя програма за систематичен модел за приобщаващо обучение на деца със специални образователни потребности. Дисертантът представя подробно и изчерпателно структурата на хипотезирания от него модел за цялостен начин на работа с деца с увреждания, като основните феномени върху, които поставя акцент са: социални умения, тормоз и виктимизация, приемане-отхвърляне от съучениците. Панургиас обхваща в изследването си следните групи от изследвани лица: деца с увреждания; родители на деца с увреждания и родители на съучениците на децата с увреждания; учители на

деца с увреждания и учители на общообразователен курс; съученици на децата с увреждания; хора от близкия социален кръг (съседни).

Изследователски дизайн: Представена е целта, която е аргументирана в самостоятелен абзац, като са определени и по-конкретни цели, които си поставя дисертантът чрез това научно изследване:

- Да изследва дали има разлика във вида и честотата на социалните взаимодействия между ученици с умствена изостаналост и участници в дейностите, връстници и учители, преди и след края на дейностите за социално включване.
- Да проучи дали има разлика в приемането на ученици с умствена изостаналост от техните връстници, участвали в дейностите, след участието им в модела за социална интеграция.
- Да изследва позициите на участниците – училищен персонал, родители на ученици с умствена изостаналост и родители на нормално развити ученици, по отношение на факторите, които формират хода на модела за социална интеграция.

Вайос Панургиас е обособил три групи изследователски въпроси, които са в основата за формулиране на две основни научни хипотези.

1. Предполага се, че учениците със специални образователни потребности (увреждания) ще имат дефицит в комуникацията и социалните умения.
2. Предполага се, че след прилагането на обучителния модел, създаден от изследователя, социалните компетентности на учениците ще бъдат подобрени.

Описана е процедурата на изследването, която се състои от полу-структурирани интервюта насочени към родители, съученици на деца с аутизъм, учители от лятното училище, като и учители, които са от основното училище. Групата от деца по отношение на които е приложена програмата за социално включване се състои от 5 деца с диагноза аутизъм. В изследването са включени и 21 деца, които са съученици на диагностицираните с аутизъм ученици. Двете групи деца се познават и са имали съвместни занятия по два часа седмично в часовете по физическо възпитание и гръцки език. Всички участници са запознати с целта на изследването и на изпробвания модел за социално включване чрез развиване на социални умения и интегрирането им в близката социална среда. За участващите деца, докторантът е събрал информирани съгласия от родителите им. Изследването е направено в периода юни - септември на 2020 г. по време на лятното училище, по време на което е бил направен психолого-педагогическия експеримент за развитие на социални умения и социално включване на двете групи деца. Дисертантът описва подробно използваните техники за работа с децата, както и мястото за извършване на процедурата. Изследването е разделено на две части: въпросници и интервюта преди изпълнението на модела и след изпълнението на модела. Всяка една от частите е надлежно и детайлно описана.

Анализ на резултатите: Получените данни от полу-структурираните интервюта са обработени чрез количествени методи и качествен контент анализ. Представянето на резултатите върви по предварително определените две фази на изследването: представени са данни от въпросите в интервютата преди и след изследването, като за всеки въпрос има таблица с честотно разпределение на отговорите на всяка една от групите (родители, учители и

съученици на децата с аутизъм). В тази глава се дискутират също така и отговорите на родители, учители и екипа по отношение на участието им при изпълнение на модела. Предложени са и фактори, които влияят върху изпълнението на модела. Отново резултатите са представени чрез таблици показващи честотното разпределение на мненията на участниците по всеки от въпросите предвидени в полу-структурираните интервюта.

Дискусия: Тази част на дисертацията има по-скоро обзорен характер, не са представени сравнения с подобни програми на други автори. Докторантът представя интерпретация на получените резултати на апробирания чрез психолого-педагогически експеримент модел. Панургиас подчертава значението на комплексния подход в работата за включващо образование и интегрирането на деца с отклонения в развитието.

3. Техническо изпълнение: Наблюдават се известни недостатъци в оформлението на дисертационния труд, но това не отнема от качеството на проведения експеримент и компетентно направените анализи и изводи от получените резултати.

4. Заключение

Въз основа на изложеното по-горе приемам, че предложеният дисертационен труд „Интегриране на учениците със специални образователни потребности в училищния живот. Прилагане на структуриран приобщаващ модел” отговаря на изискванията, посочени в Закона за развитието на академичния състав в Република България. Поради това давам положителна оценка на дисертационния труд и предлагам да бъде присъдена на Вайос Трифонас Панургиас - докторант, редовна форма на обучение по специалност „Педагогическа и възрастова психология“, към

катедра „Психология” във Философски факултет на Югозападен университет "Неофит Рилски", образователната и научна степен „доктор”.

03.05.2021г.

гр. Благоевград

Подпис:

(доц.д-р Наташа Ангелова)